

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 140. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm3533/facsimile.pdf (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Republikken blev stiftet, Kongen henrettet og det borgerlige Selskab aldeles opløst, saa intet gjældt, uden alene den stærkeres Ret; thi denne National-Forsamling var sin meste Tid aabenbar kun en Dekret-Maskine, styret af, hvem der havde de bedste Næver til sin Tjeneste. Dette National-Konvent var nu vel ikke nær saa talrigt som den første National-Forsamling paa 1200 Mand; thi dette var kun paa 750; men det var mer end nok, naar man betænker, at deriblandt var saa godt som hverken Adelsmænd eller Gejstlige, og at alle disse Hoveder skulde enes om at skabe et splinternyt borgerligt Selskab, en Republik, som Verden hverken i Størrelse eller Frihed havde set Magen til, og det i et Land, der ikke blot havde haft Konger, men Despoter og Tyranner, lige fra Klodevigs Dage. — Hvad der hidtil altid har været Tilfældet i demokratiske Forsamlinger: at Mængden, som dog gjorde Udslaget, manglede baade den Kraft og de Kundskaber, der høre til at styre Staten og give Love, det maatte dobbelt være Tilfældet her, hvor alle var opdragne mellem Slaver og Tyranner, og hvor der end ikke havde været Tanke om Almen-Oplysning. Derfor kaldte man Mængden eller den store Midte i National-Konventet Moradset, medens den højre Side førte Navn af Giron-disternerne, og den venstre af Bjørget.

Betragte vi nu disse to Partier lidt nøjere, da finde vi for det første, at de hidtil havde for det meste holdt sammen mod Konge, Adel og Gejstlighed, men kunde nu slet ikke enes om, enten hvem der egentlig skulde have Magten, eller hvad den skulde bruges til; thi vel var de enige nok om, baade at Folket skulde betragtes som sin egen Herre, og Landet forsvares mod Kongerne og de udvandrede; men hvis Tankegang der skulde gjælde for Folkets, og paa hvad Maade Landet skulde forsvares, det var det store Tvistens Æble.

Landet omkring Garonne-Floden, som før hed Guienne

og Gascogne, hed efter den ny Inddeling Gironde-Eggen, og heraf kom Navnet Girondister, da Partiets bedste Talere var fra Bordeaux; men det var for Resten sammensat af Mænd fra alle Egne i det sydlige og vestlige Frankrig, altsaa fra alle Egne i det sydlige og vestlige Frankrig, altsaa fra, hvad der i gamle Dage var Burgunders, Goters, Britters og Normanners Sæde; og deres fælles Grundsætning var, at med Kongens Afsettelse og Republikkens Stiftelse skulde Revolutionen være ondt, og alt gaa sin ordentlige, stille og rolige Gang; saa det gjaldt kun om gode Love, som alle naturligvis med Fornøjelse maatte underkaste sig. Da de imidlertid saa, at Pariser-Pobelen var let at rejse og slem at styre, fandt de det ganske rimeligt, enten at National-Forsamlingen maatte forlægges til en anden By, eller at Frankrig ligesom Nordamerika maatte udgjøre flere smaa Republikker, der hver havde sin egen indvortes Forfatning og kun mod udvortes Fjender gjorde ét.

Det sidste var især en Yndlingstanke hos Brissot fra Chartres, der gjaldt for en af Partiets Hovedmænd, fordi han var dets frugtbareste Skribent, havde været i England og Nordamerika og tænkt mere end de fleste over allehaande Statsforfatninger; men han var, ligesom alle Skrivere af Profession, kun lidet skikket enten til at rette sine Tanker efter det virkelige Liv eller til med Kraft og Held at gribe ind deri; og om Girondisterne aldrig for andet med rette kaldtes Brissotister, var de det dog for saa vidt, at de snakkede og skrev hel ivrig om, hvordan de vilde have al Ting indrettet, og hvor dejlig det saa vilde gaa; men spurgte slet ikke om, hvad der til Tid og Sted var muligt, og havde hverken Drift eller Klogskab til virkelig at arbejde paa Udførelsen. Dette gjælder selv om den mest praktiske Mand af Partiet, Kjøbmanden Roland, som en kort Tid havde været Kongen paa tvungen som Minister, men blev det nu for Alvor efter 10de August. Roland var nemlig omtrent det samme i National-

